

TYNNINGÖ GÅRD EKONOMISK FÖRENING TGEF

Sammanställning av motioner inkomna till årsstämman 2017 samt styrelsens utlåtande över motionerna

Motionerna finns i originalversion att läsa på www.tgef.se

1. **Begäran om åtgärder mot trafikolycksrisker.**

Motion från Nils Ekström, Dick Kling och Ove Emteryd

Motionärerna framhåller att trafikintensiteten och de tunga fordonens andel av trafiken har ökat på Tynningö, att fordonshastigheten på ön har ökat påtagligt, att fotgängare behöver kliva ner i vägrenen för att undvika påkörning eftersom vägbanan är smal och cykel- och gångbanor saknas och att olycksriskerna i trafiken på ön alltså har ökat påtagligt, särskilt för barn.

Motionärerna har sänt samma motion till flera föreningar på ön, bl.a. Tynningö och Ramsö Byalag och Bygdegårdsförening (TRBB).

De har framställt följande

Yrkande

TGEF ska i en skrivelse till Trafikverket förklara de ökade olycksriskerna på Tynningövägen och begära:

Att Trafikverket mäter/kontrollerar trafikhastigheten på Tynningövägen samt utreder möjligheterna att minska olycksriskerna och vidtar lämpliga åtgärder. Möjliga åtgärder är att sänka den tillåtna maxhastigheten från nuvarande 50 km/h, att begränsa och kontrollera fordonsvikterna på färjan, att införa fartbegränsande åtgärder samt att avdela befintlig vägbana med en målad markering till gång och cykelbana. Att enbart sänka maxhastigheten är otillräckligt eftersom ett problem är att inte ens existerande hastighetsbegränsning respekteras. Om vägbanan normalt anses för smal för att avgränsa en del till gång- och cykelbana är det i det här fallet just ett argument för denna avgränsning som skulle tvinga fram lägre fart som är förenlig med möten på speciella mötesfickor antingen i gång- och cykelbanan eller nyanlagda sådana.

Styrelsens utlåtande över motionen

Styrelsen delar motionärernas oro över den ökande trafiken på ön och de allt högre hastigheterna på Tynningövägen. Enligt styrelsens mening är rätt forum för detta slags frågor TRBB, som har en mer allmän inriktning på samhällsfrågor på Tynningö än TGEF, och därför har frågor av detta slag mer naturligt i sin kärnverksamhet. Motionen har också lämnats av motionärerna till TRBB.

Styrelsen har samrått med styrelsen i TRBB, vars styrelse har beslutat föreslå sin årsstämma följande svar på motionen.

”Styrelsens beslut och svar på motionen

Då styrelsen är enig med motionären om att rådande situation inte är tillfredställande har styrelsen beslutat att återigen tillskriva Trafikverket och hemställa om att man mäter trafikhastigheterna på Tynningövägen och dessutom önska att Trafikverket medverkar till att sänka hastigheten på hela eller valda, känsliga delar, av Tynningövägen.

Vi avser dock inte, i detta skede, föreslå åtgärder som innebär ingrepp i infrastrukturen då sådana åtgärder övervägs inom ramen för det pågående, men försenade, FÖP-arbetet. Avslutningsvis vill styrelsen påpeka och understryka att frågor rörande kommunikation till, från och på ön är en angelägen fråga i styrelsens arbete med s k externa frågor.”

Styrelsen för TGEF föreslår mot denna bakgrund att årsstämman beslutar att som svar på motionärernas yrkande uppdra åt styrelsen att för TGEF:s räkning biträda den skrivelse som TRBB gör till Trafikverket med anledning av motionen.

2. Förslag till stadgeändringar till skydd för oönskad exploatering av TGEF:s mark.

Motion från Margareta Tornberg, Hans Ståhl, Örjan Wikström, Gunilla Lilliehöök, Lena Olofsson, Kjell Olsson, Ingvar Wikström och Ulf Johansson

Motionärerna framhåller att ändamålsbestämmelsen i stadgarna (§ 2) och stadgarnas bestämmelse om villkor för försäljning eller upplåtelse av TGEF:s mark (§ 3) möjliggör att försäljning eller upplåtelse sker genom ett enda föreningsstämmobeslut. Enligt motionärernas mening kan detta innebära att medlemmar som inte önskar att TGEF:s mark avhänds föreningen inte hinner sätta sig in i och diskutera frågan när denna väcks, och att en grupp med ett särintresse får möjligheter att driva igenom en försäljning vid en stämma där kanske inte så många medlemmar närvarar. De anser också att stadgarna inte ger tillräckligt skydd mot oönskad exploatering.

Motionärerna har framställt följande

Yrkande

Vi yrkar att 2017 års föreningsstämma beslutar att stadgarnas 2 och 3 § ska ha följande lydelse (*ändrad text är kursiverad*):

§2: Ändamål.

Föreningen har till ändamål att främja medlemmarnas ekonomiska intressen genom att förvärva fastigheter av allmänt intresse på Tynningö i Vaxholms stad. Föreningen skall genom medlemmarnas aktiva medverkan svara för förvaltning och drift av de förvärvade fastigheterna *och verka för förbättring av fastighetsbeståndet samt förhindra att fastigheten ovan jord och i vatten tas i anspråk för bostadsbebyggelse och för kommersiella ändamål som TGEF inte har omedelbar bestämmanderätt över.*

Föreningen ska utöver fastighetsförvaltning bedriva jord- och skogsbruk.

Verksamheten ska utövas på ett miljövänligt sätt och fastigheterna skall utgöra ett betydelsefullt inslag i Tynningös kulturlandskap.

§3: Avyttring av fastighet eller del av fastighet samt upplåtelse av nyttjanderätter.

En fastighet eller del av fastighet som tillhör föreningen får inte överlätas utan att beslut om överlåtelsen dessförinnan fattats på *två på varandra följande föreningsstämmor* och biträts av minst två tredjedelar av de avgivna rösterna *vid varje tillfälle*. Detsamma gäller upplåtelse av nyttjanderätt (arrende, servitut eller annan nyttjanderätt) som löper på mer än fem år.

Undantag får göras för upplåtelse av litet markområde som helt saknar intresse för allmänt nyttjande samt för avyttring av del av fastighet för undvikande av konkurs.

Styrelsens utlåtande över motionen

Motionärerna tar upp den mycket viktiga frågan om föreningens egentliga ändamål och de vill verka för ett starkare skydd mot oönskad exploatering av TGEF:s fastighetsinnehav.

Styrelsen har tagit upp frågor om ändamålsparagrafens innehåll m.m. i ett försök till samråd med medlemmarna i december 2015 genom e-post. Färre än 20 medlemmar besvarade då de frågor styrelsen ställde. Styrelsen har alltså inte tillräckligt underlag för bedömning av vad som kan vara en bredare åsiktsströmning bland medlemmarna i dessa frågor.

För att bredda och fördjupa underlaget för samtal i dessa frågor bad styrelsen efter sommaren 2016 fem tidigare styrelseledamöter ("stadgegruppen") att överväga ett antal frågor som styrelsen ställde och avge sin uppfattning till styrelsen i ett utlåtande före julen 2016. Stadgegruppen redovisade sin bedömning några dagar före jul. Gruppens redogörelse och förslag till styrelsen till ändringar av stadgarna m.m. är sju sidor lång, och ger ett brett och mycket gott underlag för fortsatta diskussioner. Redogörelsen bifogas denna motionssammanställning som en bilaga.

Styrelsens tanke har varit att låta saken bli föremål för öppen diskussion bland medlemmarna under en längre tid, så att inte förhastade beslut tas i dessa mycket viktiga frågor. Styrelsen har fortfarande samma åsikt om vad som kan vara en lämplig handläggning.

Styrelsens förslag är därför att stämman beslutar att bordlägga behandlingen av motionen och att den tas upp för beslut vid årsstämman 2018.

3. Avsättning av mark och uppförande av enkel byggnad för hållande av svin.

Motion från Per Vallbo, Ing-Marie Löthberg, Annika Langsten, Gundula Kolb, Johan Bohman, Michelle Thöming och Magnus Ljung

Motionärerna vill att TGEF utökar möjligheterna till djurhållning på ön genom att upplåta mark för inhägnande och uppförande av en enklare byggnad (ca 2 x 4 m, för grisars nattvila) för hållande av svin under sen vår, sommar och höst. De föreslår vidare att anläggningsarbeten, djurhållning samt skötsel och underhåll av anläggningen utförs av de TGEF-medlemmar som har tänkt sig att delta, och att deltagarna och inte TGEF ska äga svinen. De ser verksamhetsformen som en prototyp för liknande möjliga verksamheter och därmed möjligheter för medlemmarna att medverka i TGEF:s verksamhet. Motionärerna anför i motionen att verksamheten inte kommer att innebära lukt eller oljud.

Enligt motionärernas förslag ska TGEF bekosta anläggningen och låta deltagarna i verksamheten nyttja denna ett kalenderår i taget, så länge TGEF vill tillåta verksamheten.

Motionärerna har erbjudit sig att utföra de arbeten med inköp, inhägnad, byggnad, mark m.m. som behövs för förverkligandet av idén och beräknat materialkostnaderna till högst 18.000 kr.

Som plats för verksamheten har de i första hand föreslagit ängen vid Åkershov mellan vägen och slånbarssnåren. De har bifogat en skiss med beskrivning och fotografier över området.

Motionärerna har framställt följande

Yrkanden

att föreningsstämman

1. a) tillstyrker att en svinagård anläggs i enlighet med den beskrivning som lämnas i motionen, alternativt
b) uppdrar åt styrelsen att efter samråd med berörda grannar anvisa plats för en svinagård
2. tillstyrker att medlemmar går samman och bedriver svinuppfödning i enlighet med beskrivningen i motionen och
3. tillstyrker att föreningen tar kostnader för material till anläggning av svinagård med upp till 18.000 kr.

Styrelsens utlåtande över motionen

Vi håller med motionärerna om att detta är en typ av projekt som TGEF bör stödja och även måttligt kunna stötta ekonomiskt, då det utvecklar och berikar våra marker och medför en påtaglig medlemsnytta. Motionärernas tanke – att detta är en verksamhet som ska vara öppen för alla medlemmar i TGEF – är något vi sympatiserar med och vi ser gärna fler initiativ av liknande karaktär. Vi har dock några synpunkter:

1. Vi behöver en motpart i form av en eller ett par ansvariga personer som kan sägas vara ansvariga mot ev. krav från myndigheter.
2. Vi vill inte föreslå att bevilja mer än 10.000:- i bidrag till material. Årsstämman har dock förstås möjlighet att besluta om tillstyrkande av hela det begärda bidraget (18.000 kr).

Styrelsen föreslår därför årsstämman besluta att ge styrelsen i uppdrag att till en eller flera medlemmar upplåta mark, för anläggning av en sådan mindre svinagård som skissats i motionen, med nyttjanderätt utan ersättning för ett år i sänder med automatisk förlängning om inte uppsägning sker, på följande villkor

- gränsgrannar som är TGEF-medlemmar motsätter sig inte lokaliseringen,
- nyttjanderättshavarna tar på sig ansvar gentemot berörda myndigheter för verksamhetens tillåtlighet, uppfyllandet av eventuella miljökrav och krav på bygglov,
- nyttjanderättshavarna åtar sig att tillåta andra TGEF-medlemmar att delta i verksamheten med egna grisar i mån av plats och utan andra krav på ekonomisk ersättning än en proportionell andel av de kostnader för anläggning och eventuella tillstånd som inte täcks av TGEF:s bidrag till verksamheten. Det ska förstås stå nyttjanderättshavarna fritt att begära att deltagande medlemmar till lika delar bidrar med arbetsinsatser för att sköta verksamheten.

Styrelsen föreslår också stämman ge styrelsen mandat att lämna bidrag till anläggningskostnaden med 10.000 kr, att utbetalas mot verifikation.

4. Inventering av TGEF tillhöriga markområden

Motion av Leif Magnusson

Motionären har framställt följande

yrkande

att föreningen gör en genomgripande översyn av TGEFs markområden som bör underhållas och dessutom markeras så att dessa inte införlivas medvetet eller omedvetet i intilliggande enskild tomtmark och utnyttjas av denna och därmed utestänger TGEF-marken för enskilda besökare. Det finns ett antal sådana markkretsor eller -områden tillhöriga TGEF som t.ex. medger allmänt tillträde till vattnet mellan tomter men som är omarkerade eller växer igen och ibland förefaller ingå i angränsande tomter. Tidigare staket har i vissa fall tagits bort eller försvunnit och försvårar därmed att se äganderättsförhållandet.

Därutöver har motionären anfört att områden, som på plats kan vara svåra för den oinvidige att förstå tillhör TGEF, bör markeras med enkla skyltar.

Styrelsens utlåtande över motionen

Motionärens önskemål i yrkandet är tillgodosett genom det löpande arbete som Mark- och strandgruppen utför och vars arbete redovisas i bilagan till förvaltningsberättelsen. TGEF äger mer än etthundra hektar mark på Tynningö, och har hundratals gränsgrannar (rågrannar). Gruppens arbete tar alltså naturligen lång tid, men det är enligt styrelsens mening imponerande vad gruppen redan har hunnit med.

Beträffande den i motionen framförda tanken (inte en del av yrkandet) att utmärkning med skyltar bör ske, är detta i och för sig en möjlig åtgärd som kan vara lämplig på flera håll. Men det ska också hinnas med och utföras i samråd med intilliggande fastighetsägare. TGEF välkomnar alltid hjälp med bl.a. sådana uppgifter från intresserade medlemmar. Ju fler som bidrar i det praktiska arbetet i föreningen, desto bättre. Det är bara att anmäla sitt intresse till deltagande i Mark- och strandgruppens arbete. Ett annat alternativ är lokala skötselavtal för begränsade områden, som kan ingås mellan TGEF och den fastighetsägareförening som finns inom området. I förra årets verksamhetsplan (se www.tgef.se) finns en skiss till innehåll i ett sådant avtal för ett område på Östra Tynningö. Där kan man se huvuddragen för innehållet i ett lokalt skötselavtal.

Styrelsen föreslår stämman förklara motionen besvarad med det som styrelsen anfört. ___

Tynningö den 21 december 2016

Uppdrag till referensgrupp angående utformningen av TGEF:s ändamålsparagraf (§ 2) och paragrafen om villkor för försäljning och upplåtelse av TGEF-mark (§3).

I september 2016 uppdrog styrelsen för TGEF till en referensgrupp bestående av Sten Rydberg, Magnus Lindström, Johan Bohman, Anna Norström Hvitfeldt och Annika Åberg, samtliga tidigare aktiva i TGEF:s styrelse, att avge motiverat ställningstagande i frågan om 2 och 3 §§ i TGEF:s stadgar kan behöva förändras och – om gruppen finner så vara fallet – lämna förslag till förändrad lydelse. Styrelsen bad Magnus Lindström vara sammankallande i gruppen.

Styrelsen önskade redovisning av gruppens utlåtande senast den 20 december 2016.

Styrelsen bad referensgruppen att – om möjligt – redovisa följande:

1. referensgruppens uppfattning om vilka de bärande tankegångarna bakom bildandet av TGEF kan ha varit vid TGEF:s tillkomst, gärna med den dokumentation bifogad som kan finnas om detta,
2. referensgruppens uppfattning om hur den faktiska verksamheten i dag förhåller sig till ändamålen, och förslag till de ändringar som eventuellt kan behövas för att inrymma den faktiska verksamheten i ändamålsbestämmelsen,
3. referensgruppens uppfattning om motiven för de försäljningar och upplåtelser för längre tid av mark som TGEF har gjort under åren sedan dess tillblivelse,
4. referensgruppens uppfattning om ifall 2 och 3 §§ i de nuvarande stadgarna kan ge tolkningsvårigheter och i så fall exempel på sådana,
5. en redogörelse för de skäl som kan tala för att försäljning eller upplåtelse av TGEF:s mark blir lättare att genomföra för närvarande eller för att bestämmelserna i 2 och 3 §§ bör lämnas oförändrade samt
6. en redogörelse för de skäl som kan tala för att försäljning eller upplåtelse av TGEF:s mark omgärdas av mer preciserade villkor.
7. – om det är möjligt – synpunkter som kan inhämtas vid intervjuer av några yngre barnfamiljer om deras syn på TGEF:s roll i utvecklingen av Tynningö på kort och på lång sikt, och hur dessa synpunkter bedöms och beaktas i gruppens arbete med eventuella ändringar i stadgarna,
8. de upplysningar och tankar som gruppens arbete kan ha genererat om en annan möjlig verksamhetsform – såsom t.ex. stiftelse – till ledning för fortsatta diskussioner inom TGEF i denna fråga,
9. – om gruppen finner det möjligt – lämna förslag på medlemsnytta för TGEF-medlemmar som inte finns i dag.

Styrelsen bad vidare referensgruppen lämna konkreta förslag till de ändringar i 2 och 3 §§ i stadgarna som referensgruppens anser behövliga, om så är fallet. I anslutning till förslag om ändringar är det värdefullt om också en "specialmotivering" lämnas, där det något mer utförligt än i själva textförslaget anges hur detta är avsett att tolkas.

Det är – från styrelsens utgångspunkt – inte nödvändigt att hela referensgruppen står bakom varje förslag. Det ligger för styrelsen ett värde i att även skiljaktiga meningar också redovisas.

Skiljaktiga meningar kan lämpligen redovisas i bilagor till referensgruppens huvudytrande.

Det stod gruppen fritt att – i mån av tid efter att huvuduppdraget är klart för redovisning – även lämna förslag på andra ändringar i stadgarna som kan behövas för att undvika till synes motstridiga bestämmelser i stadgarna.

Referensgruppens redovisning

Referensgruppen överlämnar med detta dokument resultatet av sitt arbete. Gruppen har haft tre gemensamma möten och har däremellan kommunicerat via mail. Gruppen är ense om såväl formuleringar som förslag i det överlämnade materialet.

Gruppen har behandlat huvuddelen av de frågor styrelsen önskat få synpunkter på men lagt tonvikten på beskrivning av föreningens tidiga historia, ändamålsparagrafen och föreningens regler för försäljning eller annan upplåtelse av mark. Bla föreslår referensgruppen en modernisering av ändamålsparagrafen och mer demokratiska regler för hur beslut om upplåtelse av mark ska ske. Dessa punkter har egna rubriker, övriga frågor behandlas i de sammanhang där de lämpligen passar in.

TGEFs tidiga historia

Under hösten 1995 stod det klart att stamfastigheten Tynningö 1:605 samt 1:922 skulle säljas på exekutiv auktion. En förfrågan om intresse att förvärva fastigheterna gick ut till öns befolkning och i oktober 1995 hade ca 60 fastighetsägare på Östra Tynningö samt inom Ekensberg anmält sitt intresse. Den 8 november 1995 hölls det första mötet där man beslutade att gå vidare och bilda en samfällighet för att förvärva dessa fastigheter.

Tynningö Gårds Ekonomiska Förening, TGEF, bildades och höll sin första stämma i maj 1996. Den första styrelsen bestod av Sten Rydberg, Walter Mattsson, Svante Nordell, Yvonne Wickström och Annika Åberg. Arbetsgrupper tillsattes för att ta fram förslag och beslutsunderlag inom områdena jordbruk, skogsbruk, gemensamma anläggningar och stränder.

Ändamålsparagrafen är i stort sett likadan nu som då:

" Föreningen har till ändamål att främja medlemmarnas ekonomiska intresse genom att förvärva jordbruksfastigheterna 1:605 och 1:922 på Tynningö i Vaxholms stad. Föreningen ska genom medlemmarnas aktiva medverkan svara för förvaltning och drift av de förvärvade jordbruksfastigheterna. Föreningen ska bedriva skogs- och jordbruk samt bärödling. Verksamheten ska utövas på ett miljövänligt sätt och fastigheterna ska utgöra betydande inslag i Tynningös kulturlandskap."

Medlemsantalet var vid tiden för stämman uppe i ca 100, vilket var ett minimum för att våga ropa in fastigheten på den nervkramande auktionen 14 juni samma år. Vi lyckades förvärva Tynningö 1:605 för 1 401 000 kr, men inte 1:922 vilken familjen Malmqvist köpte.

Den tidigare ägaren ville inte acceptera vårt köp. När handpenningen på drygt 140.000 kr var erlagd 14 juni 1996 vid den exekutiva auktionen, beställde han en stor skogsavverkning från Modo veckan före Midsommar. Djungeltelegrafens gjorde sitt jobb och skogsmaskinerna stoppades vid Lagnöfärjan efter kontakt med Kronofogdemyndigheten m fl.

När slutlikviden för förvärvet skulle erläggas 14 juli 1996 saknades mer än 500 000 kr så Walter Mattsson gick ut på tiggarrått. De resterande medlen erhöles genom lån från välvilliga Tynningöbor. Störste finansiären var familjen Thambert (Indiska Magasinet) med sina 350.000 kr till den då låga räntan på 6 % (i bank cirka 10 %). Återbetalning av detta lån och till de övriga långivarna kunde ske under 1997.

För att få in pengar till att lösa lånen, som ju innebar stora ränteutgifter, initierades möjlighet att låta medlemmar förvärva mindre markbitar i anslutning till den egna fastigheten. Det fanns en hel del märkliga marksnittar som för länge sedan reserverats för djurdrivning, brunnar m m som ingen längre använde. Småningom arrenderades sammanlagt 13 markbitar ut för en summa av 120 000 kr. Vid en extrastämma i januari 1997 fattades beslut om detta. Dock avslogs alla arrenden som var sjönära, t ex vid några tomter mot Maren som har en remsa TGEF-mark mot sjön. Den principen har fortsatt att vara gällande.

Även en tomt avstyckades och såldes vid korsningen mot Tynningösundsvägen (Ehlin) och så var vi skuldfria. Vidare såldes en liten markbit, 80 m² intill Ljungbergsgårdens ägor, vilken var till ingen nytta för tynningbor, men medgav att Ljungbergsgården kunde stycka av en tomt. Markbiten var en gammal kvarlämning och låg mellan vägen, Ljungis och en annan tomt.

För att få in pengar till driften gjordes arrenden med båtklubbarna, där principen var att medlemmar i TGEF betalade mindre.

Sedan urminnes tider hade några Ramsö- och Fårholmenbor haft båt- och parkeringsplats vid Åkershov. På stämma beslöts att dessa skulle få ha kvar sina platser, men att inga ytterligare parkeringsplatser skulle uthyras. Ett motiv var även inkomsten från dessa.

2001-2002 var Mastfrågan en stor fråga. Styrelsen var tydliga med att de olika intressenterna måste enas om en mast, vilket kommunicerades till dem och till Vaxholms stad. Riskerna skulle undersökas. Ett öppet möte hålls på Ljungbergsgården 14 april 2002 för information och möjlighet till frågor kring mastbygget. På stämma 7 maj 2002 beslutades om att arrendera ut mark vid Skolvägen och beslutet innehöll också att TGEF-medlemmarna vill ha 100% täckning av ön även om man skulle bli tvungna att uppföra två master. Under ordinarie årsstämma 2003 ordnades ytterligare expertinformation om masters påverkan på människor och natur. Denna fråga var mycket infekterad (anonyma utskick hade lagts i brevlådor :”en present till dig från TGEF - barncancer, förstörda fastighetsvärden...” och en ABAB-vakt var posterad i skogen under uppförandet för att skydda den mot sabotage! Någon hade sågat av det påbörjade bygget med vinkelslip). Det är värt att lägga märke till att det som var kontroversiellt då är en fullständig självklarhet nu. Mastarrendet är också en betydande inkomst.

En annan fråga (sommar/höst 2002) som väckte upprördhet och hårda ord, var familjen Malmqvist planer på att bygga en varmhall på sin mark för att kunna utveckla sin verksamhet. Malmqvists hade begärt förhandsbesked om planändring och styrelsen hade besvarat den och stödde förfrågan med motiveringen att det stämde med de tankar kring översiktsplan som föreningen nyligen antagit (se nedan). Vid en extrastämma 30 oktober 2002 som hölls på medlemmars initiativ i syfte att ompröva styrelsens yttrande i frågan, beslutades att godkänna styrelsens yttrande till Vaxholms stad. Även i denna fråga riktades, delvis otrevligt formulerad, kritik mot styrelsen, trots extrastämmans beslut.

2002 diskuterades också Tynningös miljöplan och "Tankar kring en översiktsplan för Tynningö", vilka godkändes på stämman samma år. I båda dessa tas frågan om Tynningös bevarande och utveckling upp. Föreningen har alltid värnat om att bevara grönområden och rekreationsområden, men också velat stötta utveckling av t ex småskalig, skärgårdsnära verksamhet som varv, bygge och verkstad samt inom service som dagisverksamhet, småskola och äldreboende. Bygdegården är ett exempel på detta och föreningen arrenderade ut marken för en symbolisk summa.

Under åren har TGEF:s styrelse varit delaktig i de övergripande frågor som rör Tynningö eftersom TGEF representerar ett stort antal invånare, både fastboende och sommargäster. Man har deltagit i samarbetet i Ö-rådet, som samlar öns föreningar inkl villaägar- och vägföreningar för utbyte av information. Styrelsen har också deltagit i flera träffar med Vaxholms kommuns representanter i olika frågor, nu senast angående Föpen. TGEF har också engagerat sig i undersökningar av Marensjöarna (forskning vid Uppsala universitet).

Förslag till ändringar i ändamålsparagrafen (§2) och paragrafen om försäljning eller utarrendering av mark (§3) i TGEFs stadgar.

Ändamålsparagrafen (§2)

Enligt ändamålsparagrafen är ändamålet med TGFs verksamhet att främja medlemmarnas ekonomiska intressen genom att förvärva fastigheter på Tynningö och förvalta dessa. Föreningen ska också bedriva miljömässigt jord- och skogsbruk. Därigenom är inriktningen av verksamheten fastslagen. Men stadgarna säger inget om målen med fastighetsförvaltningen, eller om vilka generella inskränkningar i verksamheten som ska gälla. Både mål och inskränkningar är naturligtvis svåra att beskriva i stadgetext då de bör omfatta även oförutsedda kommande situationer, men även generella mål för verksamheten kan vara av betydelse för beslut i både styrelse och stämmor.

Mot bakgrund av att en mycket stor del av Tynningös stränder är privatägda har det länge rått konsensus inom TGEF att strandnära områden av föreningens markinnehav inte ska exploateras. Detta kommer dock inte till uttryck i stadgarna. En formulering om detta bör lämpligen ingå i ändamålsparagrafen. Den bör dock inte utformas så att den omöjliggör alla tänkbara arrenden eller andra nyttjanden. Det kan uppstå situationer då det framstår som rimligt att skapa nya arrenden. Ett exempel är om en ny båtklubb som behöver plats för brygga och uppläggningsplats bildas på ön, eller en brygga behöver byggas ut för allmän kommunikation. I sådana fall bör dock den arrenderade marken också vara allmänt tillgänglig.

I en förening som TGEF är det viktigt att ha i minnet att medlemmar kan ha motstående intressen och att det då är viktigt att ha möjligheter att göra avvägningar mellan olika intressen. Medlemmarnas intressen förändras också över tid. Stadgarna bör därför inte vara alltför rigida utan tillåta förändringar om intresset för dessa är tillräckligt starkt.

Avyttring och upplåtelse av mark (§3)

Paragrafen reglerar hur försäljning av TGEF-ägd mark och arrenden som löper på mer än fem år ska beslutas. I båda fallen ska en stämma fatta beslut med två tredjedelars majoritet. Förfarandet är tänkt att fungera som skydd mot oövertänkt avyttring av mark av en kanske tillfällig och inte alltför stor majoritet. Frågan är dock om det är det bästa sättet att åstadkomma ett lämpligt skydd. Dels är det i grunden odemokratiskt eftersom en minoritet kan vinna över en majoritet (t ex kan 35 av 100 närvarande medlemmar vinna över 65 med nuvarande formulering) och dels kan skyddet ändå i vissa situationer kanske bli illusoriskt. Ett vanligt sätt att skapa ett demokratiskt och kanske säkrare skydd är att fatta beslut med vanlig majoritet på två stämmor, varav den ena ska vara ordinarie årsstämma. Detta förhindrar att en kanske tillfällig majoritet på en extra stämma med låg närvaro fattar beslut om markförsäljning.

Vissa långsiktiga upplåtelser beslutas inte av TGEF. Det gäller t ex servitut och arrenden som beslutas av myndigheter. Sådana bör undantas från beslutsreglerna i denna paragraf då i vissa fall bättre villkor kan uppnås genom en förhandling än ett ensidigt myndighetsbeslut.

Stadgetext paragraferna 2 och 3

Förändrad eller ny stadgetext är kursiverad

§2

Föreningen har till ändamål att främja medlemmarnas ekonomiska intressen genom att förvärva *och förvalta* fastigheter av allmänt intresse på Tynningö i Vaxholms stad. *Målet med förvärven är att det långsiktigt ska finnas stora, öppna och oexploaterade marker på Tynningö. Exploatering av föreningens mark får därför bara ske om den omfattas av ett allmänt intresse på Tynningö. Strandnära markområden ska normalt inte avyttras och endast upplåtas om det föreligger ett starkt medlemsintresse och upplåtelsen inte hindrar tillträde till stranden.* Föreningen ska genom medlemmarnas aktiva medverkan svara för förvaltning och drift av de förvärvade fastigheterna. Föreningen ska utöver fastighetsförvaltning bedriva jord- och skogsbruk. Verksamheten ska utövas på ett miljövänligt sätt och fastigheterna ska utgöra ett betydelsefullt inslag i Tynningös kulturlandskap.

§3

En fastighet eller del av fastighet som tillhör föreningen får inte överlåtas *om inte villkoren för detta i §2 är uppfyllda. Beslut om överlåtelser ska fattas av två på varandra följande föreningsstämmor varav den ena ska vara ordinarie.* Detsamma gäller upplåtelse av nyttjanderätt (arrende, servitut eller annan nyttjanderätt) som löper på mer än fem år. *Det sistnämnda gäller dock ej nyttjanderätt som kan beslutas av myndighet.*

Möjliga verksamhetsformer för TGEF

När TGEF bildades valde man driftsformen ekonomisk förening. Sannolikt ville man ha en form som begränsade ägarnas ekonomiska ansvar till insatt kapital men samtidigt reglera vilka som kunde bli delägare/medlemmar och förhindra att insatskapitalet kunde krävas åter av ägare/medlemmar som ville lämna verksamheten.

För och nackdelar med nuvarande driftsform - Ekonomisk förening

När TGEF bildades och fastigheten förvärvades var uppenbarligen tanken att ägarna skulle engagera sig i skötseln av fastigheten utan några anspråk på att få tillbaka insatsen eller någon egentlig ekonomisk nytta av sitt medlemskap. Föreningsformen föll sig naturligt, när medlemmar antas delta i arbetet och är delaktiga i viktiga beslut. Att sedan valet föll på ekonomisk förening beror sannolikt på att denna form är betydligt bättre lagreglerad och har ett tydligare avgränsat ägaransvar och i princip bara ansvarar med sin insats. Det finns dock några uppenbara svagheter med valet av ekonomisk förening.

Eftersom syftet med föreningen egentligen inte är ekonomisk utan verksamheten i allt väsentligt är av altruistisk art och medlemmarnas ekonomiska intressen inte har någon egentlig betydelse för verksamheten så uppfyller man inte ett grundläggande krav för att få vara en ekonomisk förening. Dessutom saknas ekonomiska incitament för medlemmar att engagera sig i verksamheten. I allt väsentligt främjar föreningens verksamhet alla Tynningöbor vare sig man är medlem eller inte.

Medlemsaktiviteten är i det närmaste obefintlig när det gäller skötsel och viljan att delta i beslut. Drygt en handfull medlemmar sköter ensamma verksamheten och endast ca 10 % har kommit på föreningsstämmorna de senaste åren.

Trots att stadgar och lagreglering borde garantera stabilitet och förhindra beslut som saknar ett tydligt stöd hos medlemmarna så är verkligheten en annan. Det låga medlemsengagemanget kan innebära att en ganska liten men stark minoritet kan driva igenom ett stämmobeslut i en viktig fråga utan egentligt stöd av flertalet medlemmar.

Det som många medlemmar uppfattar som TGEF:s egentliga mål, att bevara grönområden för rekreation mm, kan vara svårt att säkerställa genom en formulering i stadgarna. Dels eftersom Tynningö är under stark omvandling och att många medlemmar säkert stödjer att föreningen medverkar i viss utveckling såsom etablering av förskola, utbyggnad av kommunalt vatten och avlopp och byggandet av fibernät. Dels eftersom stadgar förhållandevis enkelt kan ändras av två nya föreningsstämmor.

Sammanfattningsvis kan sägas att valet av verksamhetsform, ekonomisk förening, rimmar dåligt med föreningens egentliga syfte och verksamhet, men att detta har i sig inte inneburit några större problem utan TGEF:s problem är snarare att medlemmarna inte engagerar sig.

Tänkbara alternativa driftsformer

Aktiebolag

Bolagsformen aktiebolag är skapad för affärsmässigt driven verksamhet där ägarna får avkastning på satsat kapital och kan sälja hela eller delar av sitt ägande. Med andra ord är det dåligt anpassat för en ideellt inriktad verksamhet.

Ideell förening

Verksamhetsformen ideell förening passar bra till en altruistisk verksamhet men lagregleringen är ganska svag. Ansvarsbegränsningen mellan föreningens verksamhet och styrelse och medlemmar är därmed inte lika tydlig som i ett AB eller en ekonomisk förening. Med tanke på de stora värden som föreningen hanterar kan denna form därför uppfattas som mindre attraktiv. Därtill kommer att vid ett lågt medlemsdeltagande skulle det vara lätt för en stark minoritet att driva igenom egna beslut.

Stiftelse

Verksamhetsformen stiftelse är starkt lagreglerad med avseende på verksamhetens ändamål. I en stiftelseurkund läggs ändamålet fast och den kan endast ändras efter prövning av länsstyrelse som är stiftelsens tillsynsmyndighet. Vid bildandet kan givarna (nuvarande ägare/medlemmar av TGEF) utöver ändamålet även bestämma hur en styrelsen alternativt en förvaltare skall tillsättas. När väl stiftelsen är bildad rapporterar styrelsen/förvaltaren endast till länsstyrelsen. En sak som utmärker en stiftelse är att ändamål och förvaltning är mycket svåra att få ändrade och möjligheten till kuppärtade beslut i strid med ursprungligt ändamål torde vara små. Verksamhetsformen lämpar sig utmärkt för en ideell verksamhet med ett tydligt ändamål som inte skall gå att ändra. Problemet med stiftelseformen är just stelheten och för TGEF:s nuvarande ägare skulle det nog vara svårt att enas om en stiftelseurkund som för en lång framtid skulle skydda och utveckla grönområden men ändå ge möjlighet att medverka i viss samhällsservice.

Sammanfattande kommentarer

Så länge man kan engagera medlemmarna på en någorlunda acceptabel nivå så att skötsel av mark och byggnader fungerar och att föreningsstämman upplevs vara meningsfull och inte bara ett rundningsmärke för styrelsen är sannolikt den nuvarande driftsformen den rätta. Skulle detta inte fungera så är ideell föreningen inget alternativ eftersom denna verksamhetsform kräver ett minst lika stort medlemsengagemang. Ombildning till stiftelse skulle däremot kunna lösa en del problem men det är svårt att se det meningsfulla i att helt släppa möjligheten att i framtiden påverka ändamålet för TGEF:s marker.

En "tredje väg" skulle kunna vara att TGEF försöker gå samman med Tynningö Ramsö Byalag (TRBB) som utöver att driva bygdegården har ett uttalat ändamål att företräda Tynningöborna i kontakten med myndigheter avseende frågor som rör samhällsservice, kommunikationer och strukturfrågor. Utöver markinnehavet och ändamålet att bevara grönområden skulle den nya föreningen då även svara för en rad frågor av betydelse för alla sommar- och fastboende på Tynningö. En breddad verksamhet med fler frågor som på kort och lång sikt berör såväl fast- som sommarboende skulle säkert engagera betydligt fler medlemmar. Kontaktytorna mot medlemmarna skulle öka och sannolikt föreningsarbetet vitaliseras. Skyddet mot en oönskad exploatering ökar inte därmed automatiskt men fler engagerade medlemmar stärker de demokratiska processerna.

Ett samgående med TRBB skulle vara en ganska komplicerad uppgift men om medlemmarna ser fördelarna i att driva verksamheterna gemensamt skulle det inte vara omöjligt. Om det finns genuint intresse hos medlemmarna i bägge föreningarna för ett samgående borde det vara möjligt att skissa på alternativa lösningar för hur detta kan ske. Förutsättning för att kunna lyckas är dock att det finns en gemensam syn, att bägge föreningarna i grunden har ideella syften och arbetar för att bevara Tynningö och tillvarata Tynningöbornas allmänna intressen.